

projekt

Uchwała Nr
Rady Gminy Ciasna
z dnia roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ciasna w 2020 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, ust. 2, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U z 2019 r., poz. 2277), Rada Gminy Ciasna uchwala co następuje:

§ 1

1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ciasna w 2020 roku, stanowiący załącznik do nin. Uchwały
2. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

§ 2

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej, za wyjątkiem zadania w rozdziale II pkt 2, rozdziale III pkt 8 oraz w rozdziale IV pkt 1 harmonogramu realizacji, którego realizatorem jest Urząd Gminy Ciasna.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

2020.01.06
PRACOWNY
sprawdzono
K.T.: 28500 awnym

WÓJT

mgr inż. Zdzisław Kulej

*Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy Ciasna
z dnia roku*

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE CIASNA
W 2020 ROKU**

C I A S N A 2020

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
I. Diagnoza środowiska i charakterystyka uczestników programu.....	4
II. Cel główny i cele szczegółowe programu.....	8
III. Oszacowanie mocnych i słabych stron programu – analiza SWOT.....	7
IV. Budżet programu. Monitorowanie i ewaluacja.....	9
V. Harmonogram realizacji programu.....	9

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ustawa wymienia sześć szczegółowych zadań, których realizacja powinna być prowadzona zgodnie z art. 4¹ust. 2 w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalonego corocznie przez radę gminy, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zadania te, to:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie osobom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Poniżej zostaną przedstawione podstawowe definicje oraz informacje związane z problematyką zachowań ryzykownych i ich profilaktyką:

- 1) **Profilaktyka uniwersalna** ukierunkowana jest na całe populacje bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji np. alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.
- 2) **Profilaktyka selektywna** ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka jest przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Adresowana jest do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów. Przykładem są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.
- 3) **Profilaktyka wskazująca** ukierunkowana jest na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych i/lub innych, ale jeszcze nie spełniających kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zachowań. Przykładem mogą być działania na rzecz dzieci przejawiających wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami.
- 4) **Ryzykowne spożywanie alkoholu** to picie nadmiernych ilości alkoholu jednorazowo i w określonym przedziale czasu nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia nie zostanie zmieniony.
- 5) **Szkodliwe picie alkoholu** opisywane jako wzorzec picia, który powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym

nie występuje uzależnienie od alkoholu. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

- 6) **Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych (FASD – ang. Fetal Alcohol Spectrum Disorders)** - termin opisujący skutki rozwojowe występujące u dzieci matek pijących alkohol w okresie ciąży. Mogą obejmować zaburzenia rozwoju fizycznego, umysłowego, zachowania, uczenia się i trwać przez całe życie.
- 7) **Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja** podejmowana jest przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- 8) **Uzależnienie** to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem jest pragnienie alkoholu występujące łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku.
- 9) **Leczenie uzależnienia** to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu.
- 10) **Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu)** to działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych.

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW PROGRAMU.

Diagnoza to nie tylko rozpoznawanie sytuacji, ale także pierwszy etap dostarczania wsparcia, wzmocnienia, wprowadzenia zmian.

W pracy socjalnej diagnozą powinien być objęty nie tylko sam jej obiekt, ale także jego środowisko społeczne i otoczenie.

Diagnoza ukaże faktyczną skalę problemu oraz wskaże realne potrzeby, które stoją przed władzą lokalną, służbami oraz instytucjami zajmującymi się problematyką zachowań ryzykownych, a także przed społecznością lokalną i każdym mieszkańcem gminy Ciasna.

Gmina Ciasna jest położona w północno – zachodniej części województwa śląskiego. Obszar gminy wynosi 13 395 ha. W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Ciasna, Dzielna, Glinica, Jeżowa, Molna, Panoszków, Sieraków Śląski, Wędzina i Zborowskie.

Z danych ewidencji ludności (stan na 13.11.2019 roku) wynika, że w gminie Ciasna zamieszkuje 7592 mieszkańców, z czego 3852 to kobiety (50,73%), a 3740 to mężczyźni (49,27%). Liczba mieszkańców gminy do 18 roku życia łącznie to 1164 osoby (15,33%).

Na terenie gminy jest 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu oraz 17 do spożycia poza miejscem sprzedaży. Statystycznie 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu przypada na 690 mieszkańców gminy, do spożycia poza miejscem sprzedaży na 447 mieszkańców gminy.

W gminie Ciasna działa 7 przedszkoli (łącznie z filiami) oraz 3 szkoły podstawowe. Do szkół ponadpodstawowych młodzież dojeżdża głównie do szkół na terenie powiatu lublinieckiego i oleskiego.

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku przedstawia się następująco (dane Urzędu Gminy w Ciasnej):

Tabela nr 1: Edukacyjne grupy wiekowe (stan na dzień 13.11.2019 roku)

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
3 – 5	80	103	183
6 – 12	249	285	534
13 – 15	110	124	234
16 - 17	65	75	140
18	33	40	73
Ogółem	537	627	1 164

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ewidencji ludności UG Ciasna.

To w szczególności do nich należy kierować działania związane z profilaktyką zachowań ryzykownych.

W ramach udziału w kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł zostały przeprowadzone badania w szkołach podstawowych pn. „Lustro”. Badanie było realizowane za pomocą liczącego 60 pytań kwestionariusza ankiety internetowej (CAWI) wypełnianej audytoryjnie w dniach 1 października 2018 roku – 12 stycznia 2019 roku.

Badaniem zostało objętych 60 uczniów klas V - VI oraz 98 uczniów klas VII – VIII w obszarach szkoła, zdrowie, w tym używki, rodzina, przemoc i agresja, korzystanie z telefonu, internetu, czynności dnia codziennego, praca i ekonomia, kapitał społeczny.

Na końcu każdego rozdziału lub podrozdziału raport uzupełniony jest o dodatkową interpretację wyników wraz z rekomendacjami uwzględniającymi różnice wyznaczone przez województwo, rodzaj miejscowości, a także (w przypadkach uzasadnionych) kondycję materialną rodziny respondenta.

Wyniki badań zostały przekazane do szkół podstawowych celem wykorzystania w dalszej pracy z uczniem i jego rodziną oraz nauczycielami i staną się pomocne przy opracowywaniu programów profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Obecna sytuacja wychowawcza jest dla osób dorosłych ogromnym wyzwaniem, bo przecież to w szczególności od rodziców zależy to, kim będą ich wychowankowie. Dzieci i młodzież stoją przed trudnością obrony wobec atakujących ich, podawanych za atrakcyjne, sposobów na nudę i zapełnienie nadmiaru wolnego czasu.

Eliminowanie czynników ryzyka może być skuteczne tylko wtedy, gdy wzmocni się czynniki chroniące, do których należą m.in.: rozwijanie postaw asertywnych, pozytywne wzorce zachowań, właściwe i ciekawe zagospodarowanie czasu wolnego, wprowadzenie zadań wymagających zdrowej rywalizacji opartej na współpracy, przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej, rozwijanie własnych zainteresowań.

Szczególnie istotne jest dostarczanie rzetelnej wiedzy na temat przyczyn sięgania po alkohol i używki oraz mechanizmów doprowadzających do zniewolenia człowieka przez nałogi. Zrozumienie przez młodzież iluzji atrakcyjnych wizji wesołej zabawy i ciekawych przeżyć pod wpływem substancji psychoaktywnych jest ważnym celem działań profilaktycznych. Tylko poprzez kształtowanie postaw życiowych, które służą twórczemu, aktywnemu nadawaniu kierunku własnemu życiu możemy pomóc dzieciom i młodzieży uzyskać odporność na oferowane zewsząd namiastki dorosłości i złudzenia wolności.

Niejednokrotnie zachowania ryzykowne generują występowanie przemocy domowej. Należy obalić mit, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresja pomiędzy członkami rodziny jest jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Należy pamiętać, że za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.

Poniższa tabela przedstawia działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wobec członków rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Tabela nr 2: Działania podejmowane przez Zespół w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Rodzaj podejmowanych działań	Liczba podjętych działań	
		2018	2019
1.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	4	3
2.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez pedagogów szkolnych wszczynających procedurę	0	2
3.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez funkcjonariuszy Policji wszczynających procedurę	6	4
4.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej	6	8
5.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej	5	5
6.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	14	14
7.	Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	6	9
8.	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	9	6

Zródło: Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciasnej.

Mieszkańcy gminy Ciasna w związku z podpisanym porozumieniem z gminą Lubliniec mogą korzystać z bezpłatnej pomocy specjalistów (psycholog, specjalista terapii uzależnień, prawnik, konsultant ds. przemocy w rodzinie, konsultant ds. narkomanii, konsultant ds. uzależnień od alkoholu) punktu konsultacyjnego w Lublińcu.

Ze sprawozdania pełnomocnika burmistrza ds. rozwiązywania problemów alkoholowych w Lublińcu wynika, że z roku na rok coraz więcej osób korzysta z pomocy specjalistów dyżurujących w punkcie.

W Punkcie odbywają się także zajęcia grupowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ich rodzin, DDA, a także ofiar przemocy w rodzinie.

Z pomocy psychoterapeuty mieszkańcy gminy mogą także korzystać w punkcie konsultacyjnym w Ciasnej.

Na terenie gminy Ciasna przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Przedstawione dane odnośnie występowania zjawiska przemocy w rodzinie nie odzwierciedlają rzeczywistej skali tego problemu. Stosowanie przemocy bardzo często identyfikuje się z mitem, że „przemoc domowa to sprawa prywatna” i „brudy należy prać we własnym domu”. Jednak przemoc to nie osobisty problem, tylko przestępstwo ścigane z urzędu (art. 207 k.k.). Nie zatrzymana prowadzi do eskalacji i jest poważnym zagrożeniem dla zdrowia, a nawet życia.

Działania podejmowane przez GKRPA 2018 i 2019 roku dotyczące procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3: Działania GKRPA dotyczące procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

Lp.	Forma podjętych działań	Liczba osób, względem których podjęto działanie	
		2018	2019
1.	Wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego	8	11
2.	Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	8	11
3.	Skierowanie na badanie do biegłych sądowych osób w sprawie wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	8	10

4.	Otrzymane opinie biegłych	7	3
5.	Wnioski do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego	7	3
6.	Postanowienia sądu o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	6	5
7.	Oddalenie wniosku	0	1

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciasnej.

Uczestnikami/adresatami programu są dzieci, uczniowie szkół, młodzież, rodzice, osoby i rodziny z terenu gminy Ciasna.

II. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.

Głównym założeniem programu jest wdrożenie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania problemom zachowań ryzykownych i szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień na podstawie harmonogramu realizacji zadań zapisanych w ustawie.

Cele szczegółowe programu:

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych w celu zwiększenia świadomości na temat negatywnych skutków zachowań ryzykownych.
2. Aktywne uczestnictwo w kampaniach ogólnopolskich, przedsięwzięciach edukacyjnych oraz innych akcjach promujących postawy abstynenckie.
3. Upowszechnianie systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
4. Promowanie zdrowego trybu życia i alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.
5. Zmniejszenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych przemocą domową przez ścisłą, interdyscyplinarną współpracę na bazie zespołu interdyscyplinarnego.
6. Konsekwentne egzekwowanie zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, szczególnie zakazu i sprzedaży alkoholu nieletnim.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- a) Liczba szkół i uczniów objętych różnymi formami działań profilaktycznych w szkołach,
- b) Liczba zaangażowanych w działania profilaktyczne nauczycieli i innych podmiotów,
- c) Liczba rodzin zgłaszających się o pomoc w związku z zaburzeniami życia rodzinnego w konsekwencji zachowań ryzykownych,
- d) Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego w związku z podejrzeniem o uzależnienie od alkoholu,
- e) Liczba opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- f) Liczba skierowanych wniosków do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego,
- g) Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów.

Mierniki:

- a) Sprawozdania i informacje z podejmowanych przez podmioty działań,
- b) Niebieskie karty,
- c) Postanowienia sądu,
- d) Notatki urzędowe i inne dokumenty.

III. OSZACOWANIE MOCNYCH I SŁABYCH STRON PROGRAMU – ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT stanowi ogniwo tworzenia programu. Źródłem jest refleksja nad słabymi i mocnymi stronami programu, a także nad szansami i zagrożeniami. Atutem są mocne strony, które będą pomocne przy realizacji programu, natomiast słabe strony i zagrożenia dają możliwość twórcy programu dokonywania zmian i ulepszeń.

Poniższa analiza SWOT została przygotowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciasnej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **S (strengths)** mocne strony - wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną.
- **W (weaknesses)** słabe strony - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną.
- **O (opportunities)** szanse - zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów.
- **T (threats)** zagrożenia - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Tabela nr 4: Analiza SWOT

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
1. Zasoby instytucjonalne: 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 3) Punkt konsultacyjny w Ciasnej; 4) Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 5) Komenda Powiatowa Policji w Lublińcu; 6) Prokuratura rejonowa w Lublińcu; 7) Biegli sądowi; 8) Sąd rejonowy w Lublińcu; 9) Kuratorzy sądowi; 10) Placówki oświatowe; 11) Placówki ochrony zdrowia; 12) Poradnia terapii uzależnień w Lublińcu; 13) Oddział terapii uzależnienia od alkoholu w Lublińcu; 14) Punkt konsultacyjny w Lublińcu; 15) Klub AA w Lublińcu; 16) Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lublińcu; 17) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu; 2. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności i kwalifikacje kadra pomocy społecznej; 3. Wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktycznym działaniu; 4. Umiejętność pracy w grupie; 5. Współpraca z instytucjami, organizacjami i służbami; 6. Procedura Niebieskiej Karty.	1. Niewystarczający przepływ informacji między służbami i instytucjami; 2. Rozbieżność poglądów specjalistów.
Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia

1. Akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zadań programowych;	1. Negatywne wzorce zachowań społecznych;
2. Regulacje prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy osobom i rodzinom zagrożonym;	2. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych rodzin;
3. Realizowana procedura „Niebieskiej Karty” przez instytucje i służby do tego uprawnione;	3. Problemy alkoholowe członków rodzin.
4. Gotowość do współpracy służb i instytucji.	

Źródło: Opracowanie własne.

IV. BUDŻET PROGRAMU. MONITOROWANIE I EWALUACJA.

Program i zapisane w harmonogramie realizacji zadania realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na potrzeby programu będzie regularnie zbierana dokumentacja oraz sporządzany roczny raport (element rocznego sprawozdania z działalności GOPS) celem przeprowadzenia ewaluacji i sprawdzenia efektywności podejmowanych w ramach programu działań.

Dokumentacja przechowywana będzie w Ośrodku Pomocy Społecznej. Wszelkie działania podejmowane w celu realizacji programu będą podlegały monitoringowi i ewaluacji.

Rezultaty programu będą mierzone za pomocą niewymiernych metod obserwacji, rozmów, wywiadów, analizy prowadzonej dokumentacji przez podmioty zaangażowane w jego realizację.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ciasna w 2020 roku, który odpowiada ustawowym zadaniom nałożonym na gminę i realizuje cele szczegółowe określone w programie.

Program jest częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Ciasna na lata 2016 - 2025 „Przeciwdziałanie uzależnieniom” oraz uwzględnia cel operacyjny nr 2 Narodowego Programu Zdrowia „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachwianiami ryzykownymi”. W celu tym mieści się Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

HARMONOGRAM REALIZACJI

Rozdział I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Rozwijanie współpracy między placówkami udzielającymi pomocy terapeutycznej i zwiększenie dostępności do usług ww. placówek.	GKRPA, GOPS ZI ds. PPWR	-----
2.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia, procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież. Prowadzenie systematycznej działalności motywowania do podjęcia leczenia odwykowego osób, u których istnieje podejrzenie o uzależnienie		

	od alkoholu m.in.: przyjmowanie wniosków, prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, kierowanie na badania przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatry) osób, u których istnieje podejrzenie o uzależnienie od alkoholu w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania formy leczenia odwykowego (opłata za badanie po otrzymanej opinii, na podstawie umowy zawartej na rok 2020 pomiędzy dyrektorem GOPS, a biegłymi sądowymi. Wnioski do Sądu o leczenie odwykowe (opłata za wpis sądowy, wydane opinie przez biegłych, na które kieruje Sąd, opłata za prawomocne postanowienia Sądu). Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia. Motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii, do leczenia specjalistycznego, w tym wsparcie finansowe programów, które nie są finansowane z NFZ. (opinie biegłych, opłaty sądowe, zakup materiałów biurowych, znaczków, itp.)	GKRPA GOPS	3 000
3.	Dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych dla klientów GOPS oraz instytucji współpracujących m.in.: szkoły, służby zdrowia.	GKRPA GOPS	-----
4.	Współdziałanie z instytucjami zajmującymi się profilaktyką problemów alkoholowych i pomocą osobom uzależnionym m.in.: PARPA, Urząd Marszałkowski, Sąd Rejonowy, Przychodnie leczenia uzależnień, Oddziałami leczenia odwykowego, KPP, Przychodnie Medycyny Rodzinnej, Towarzystwa Walki z Kalectwem, Klub AA „Nadzieja” w Lublińcu (wsparcie działań towarzyszących).	GKRPA GOPS	300

Rozdział II
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe,
pomocy psychospołecznej i prawnej,
a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym. Udzielanie pomocy w formie konsultacji, porad, informacji o placówkach specjalistycznych leczenia odwykowego, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej. Pomoc psychoterapeutyczna dla osób i rodzin w punkcie konsultacyjnym w Ciasnej. (wynagrodzenie psychoterapeuty, materiały biurowe, znaczki, itp.)	GOPS GKRPA Podmioty uprawnione ZI ds. PPwR	7 000
2.	Porozumienie z Miastem Lubliniec w sprawie punktu konsultacyjnego świadczącego usługi w zakresie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, ich rodzin i ofiar przemocy domowej.	Urząd Gminy (realizator)	2 400
3.	Współpraca z Komendą Powiatową Policji i innymi instytucjami w zakresie pełnej informacji dotyczącej głównie przemocy w rodzinie, stosowanie procedury Niebieskiej Karty, działań zgodnych z ustawą o przemocy w rodzinie i innych podmiotów, z których osoby są członkami zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	GOPS GKRPA ZI ds. PPwR	-----
4.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla uczniów szkół podstawowych w temacie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy w rodzinie i szkole oraz innych zachowań ryzykownych.	Pedagogzy szkolni wychowawcy klas	-----

5.	Przemoc w rodzinie (procedura niebieskiej karty, szkolenia osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie działających w Zespole (koszt szkolenia, delegacje, materiały biurowe, znaczki)	GOPS ZI ds.PPwR	4 000
----	--	--------------------	-------

Rozdział III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp.	Formy i rodzaje działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Realizacja na terenie placówek oświatowych programów w ramach profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych dla dzieci i młodzieży. Udział w kampaniach ogólnopolskich promowanych przez PARPA: Wyhamuj w porę, Nie bo tak, Powstrzymaj pijanego kierowcę, Cięża bez alkoholu, Lekarzu – reaguj na przemoc. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych dla dzieci i młodzieży (bez alkoholu). (programy, materiały i inne niezbędne w realizacji zadań)	Placówki oświatowe GOPS GKRPA	2 360
2.	Realizacja programów rekomendowanych: program domowych detektywów „Jaś i Małgosia na tropie” w PSP Zborowskie – klasy IV-V – grupa docelowa to uczniowie i rodzice. Celem programu jest opóźnienie inicjacji alkoholowej oraz ograniczenie problemów związanych z piciem alkoholu poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących. Program realizowany we współpracy z PPPP w Lublińcu. (zakup materiałów do programu)	PSP Zborowskie	270
3.	Udział wszystkich szkół z terenu gminy Ciasna w profilaktycznej kampanii ogólnopolskiej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, pod hasłem „DorastaMY asertywnIE” – XX edycja. Główne cele i misja kampanii w 2020 to m.in.: 1) Nabywanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i ujawniania swoich myśli/przekonań/uczuć w relacjach z innymi ludźmi; 2) Samopoznanie i samoakceptacja, czyli budowanie adekwatnego obrazu Ja – umiejętności dostrzegania własnych zalet, mocnych stron i ograniczeń; 3) Ograniczenie podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych (agresywnych i autodestrukcyjnych); 4) Wspieranie działalności wychowawczej szkół i placówek oświatowych; 5) Edukacja rodziców i wsparcie ich w zakresie umiejętności wychowawczych. Organizacja międzyszkolnych zmagania umysłowych i sportowych pn. „XVII Szkolne Prezentacje” w ramach ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej Zachowaj Trzeźwy Umysł. Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji zamierzonych działań w projekcie. (zakup materiałów do kampanii oraz do szkolnych prezentacji, nagród, posiłku)	Szkoły GOPS GKRPA	2 000
4.	Projekty realizowane w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Sierakowie Śląskim: 1) Realizacja projektu pn. : „Jestem aktywny, jestem widoczny” - program edukacyjno – profilaktyczny. Celem projektu jest		

	aktywizowanie uczniów do pracy indywidualnej i grupowej, rozbudzanie wśród uczniów postaw prospołecznych, promowanie pozytywnych wzorców osobowych wśród innych uczniów, zachęcanie uczniów do działań przeciwko przemocy, rozwijanie postawy asertywnej – działanie przeciw uzależnieniom, potrzeby dostrzegania potrzeb innych i niesienia im pomocy, postawy proekologicznej. Sposoby realizacji projektu poprzez realizację trzech głównych zadań: aktywne zaangażowanie uczniów w życie szkoły, reprezentowanie postaw godnych naśladowania, dostrzeganie potrzeb ochrony środowiska i wspierania innych. Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji zamierzonych działań w projekcie. Przewidywane efekty m.in.: uczniowie nie stosują przemocy i nie używają wulgarnych słów, ich postawa jest godna naśladowania, aktywnie uczestniczą w życiu szkoły i środowiska lokalnego, aktywnie pracują na swój sukces. (wyjazd uczniów na wycieczkę). 3) Realizacja projektu „Szkolny Teatr Profilaktyczny Scena”. Celem głównym projektu jest wspomaganie rozwoju młodego człowieka, dokonywanie w nim pozytywnych zmian, uwrażliwienie na potrzeby otaczającego świata oraz przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym społeczeństwa. Cele szczegółowe to m.in.: zaangażowanie uczniów w zajęcia pozalekcyjne, w proces tworzenia, rozwijanie umiejętności pracy w zespole, integracja zespołu klasowego, uczenie odpowiedzialności i rzetelności, rozpoznawania problemów życia codziennego i umiejętności ich rozwiązywania, przygotowanie do realizacji różnych ról w przyszłym życiu rodzinnym i społecznym. Sposoby realizacji projektu to m.in.: praca z tekstem, drama, metoda inscenizacji, doświadczenia poszukujące. Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji zamierzonych działań w projekcie i zaangażowania emocjonalnego dzieci, ich zainteresowań i motywacji oraz ankiety przeprowadzone wśród uczniów i nauczycieli. Przewidywane efekty to m.in.: uczestnik koła teatralnego potrafi współdziałać w grupie, posiada i wykazuje się wrażliwością emocjonalną, jest odpowiedzialny za własne działania, umiejętnie radzi sobie w sytuacjach trudnych, wykazuje się kulturą w odbiorze sztuki (zakup materiałów do scenografii i kostiumów, bilety wstępu do teatru, koszt dojazdu na spektakle i konkursy teatralne). 4) Projekt „Bezpieczny absolwent” – Cele projektu to m.in.: wyposażenie uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, propagowanie zdrowego stylu życia, wzmocnienie motywacji do właściwych zachowań, poczucia własnej wartości, przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, uczenie umiejętności spędzania czasu wolnego w sposób aktywny, twórczy i bezpieczny. Sposoby realizacji projektu to m.in.: warsztaty, treningi, prelekcje prowadzone przez specjalistów różnych dziedzin. Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji działań w projekcie, dostarczy informacji i wskazówek do ulepszania i ewentualnych zmian projektu. Podsumowaniem będzie ankieta wśród uczestników projektu. Przewidywane efekty – rozwinięcie zainteresowań tematyką związaną z działaniami w projekcie i uświadomienie możliwości wpływania na stan swojego zdrowia, kształtowanie postaw odpowiedzialności za wybory i decyzje, rozwinięcie postaw asertywnego komunikowania. (finansowanie działań niezbędnych w celu realizacji projektu – m.in. nocleg, wyżywienie).	ZSP Sieraków Śląski	4 000
5.	Projekty realizowane w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Ciasnej: 1) „Warsztaty kobiecości” i „Warsztaty męskości” (projekt pilotażowy) - wyjazdowe, 2 dniowe warsztaty dla dziewcząt i		

	chłopców klasy VIII. Cele projektu - to przekazanie wiedzy o zachowaniach bezpiecznych w związku z rodzącą się seksualnością u nastolatków i zachowaniach ryzykownych. Uświadczenie uczniom i uczniom: 1) korzyści płynących ze zdrowego stylu życia, dobrej diety, badań profilaktycznych u specjalistów 2) treści związanych z odpowiednią komunikacją w życiu i podejmowaniem dobrych decyzji), skutków stosowania przemocy wobec w rodzinie (Niebieska karta). Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji zamierzonych działań w projekcie. Przewidywane efekty – rozwinięcie zainteresowań tematyką związaną z działaniami w projekcie i uświadczenie możliwości wpływania na stan swojego zdrowia, kształtowanie postaw odpowiedzialności za wybory i decyzje, rozwinięcie postaw asertywnego komunikowania. (finansowanie działań niezbędnych w celu realizacji projektu – m.in. nocleg, wyżywienie). 2) Projekt „Trzymaj formę” dla klasy VI i Program „Wiem co jem” dla klas I - III pn. „Spacer detektywistyczny – śladami zagubionego zdrowia” - celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Cele szczegółowe to m.in. propagowanie zdrowego sposobu odżywiania się i różnych form aktywności, edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki, promocja aktywności fizycznej. Przewidywane efekty to m.in.: wyposażenie uczniów w wiedzę dotyczącą prawidłowego odżywiania, dbania o higienę. Informacje nt przygotowania zdrowych i wartościowych posiłków. Rodzice zostaną zaangażowani do wspólnego spędzania czasu wolnego z dziećmi. (nagrody książkowe o tematyce kulinarnej, zakup produktów na zdrowe przekąski po spacerze)	ZSP w Ciasnej	1 900
6.	Organizowanie zajęć edukacyjnych, pogadek o uzależnieniach dla uczniów szkół podstawowych na podstawie gotowych scenariuszy lekcji profilaktycznych, filmów dydaktycznych i innych materiałów pomocniczych.	Pedagodzy szkolni Wychowawcy klas	-----
7.	Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych nieletnim i przestrzegania zakazu sprzedaży osobom nieletnim w nawiązaniu do kampanii „Wyhamuj w porę”, „Pozory mylą, dowód nie”, której celem jest ograniczanie szkód zdrowotnych, ekonomicznych, społecznych związanych z piciem alkoholu oraz ograniczenie liczby osób pijących ryzykownie i szkodliwie.	GKRPA	-----
8.	Finansowanie działalności świetlic dla dzieci, m.in.: wynagrodzenia osób zatrudnionych w świetlicach i pochodne od wynagrodzeń (umowy zlecenia), pomoce do zajęć świetlicowych, środki czystości, dożywanie dzieci. Celem jest współpraca z rodziną dziecka, rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej, organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych, pomoc w nauce, w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, szkolnymi, w relacjach z rówieśnikami).	Urząd Gminy (realizator)	7 820

Rozdział IV
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych,
służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Lp.	Formy i rodzaje działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Dofinansowanie organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury fizycznej i sportu jako organizatora alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez społeczność lokalną [konkurs na podstawie zapisów ustawy z dnia 24.03.2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j. t. Dz. U. z 2019 r., poz. 688 z późn. zm.)].	Urząd Gminy (realizator)	40 400
2.	Współpraca z sądem, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, prokuraturą, zakładem karnym, służbą zdrowia, szkołami, ośrodkami terapii uzależnień, punktem konsultacyjnym w zakresie pomocy uzależnionym i ich rodzinom.	GKRPA GOPS szkoły	-----
3.	Wydatki związane z działalnością GKRPA z tytułu wynagrodzeń członków Komisji, opłat bankowych, szkoleń, delegacji służbowych, wypłacanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, materiałów biurowych, telefonów, znaczków pocztowych i innych. Zadania przewodniczącej Komisji to m.in. organizowanie pracy Komisji, przygotowanie projektów GPPRPA i GPPN, nadzór i koordynacja realizacji programów, współpraca z podmiotami zaangażowanymi w ich realizację, przygotowanie rocznych raportów z realizacji, przygotowanie projektów uchwał pod obrady Rady Gminy z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Do zadań sekretarza Komisji należy m.in. wykonywanie czynności kancelaryjnych związanych z pracą Komisji, przygotowanie projektów pism, protokolowanie prac Komisji.	GKRPA GOPS	5 000

Rozdział V
Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów
określonych w art. 13¹ i 15 ustawy
oraz występowanie w sądzie w charakterze oskarżyciela publicznego

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Współpraca z policją, prokuraturą i sądem w zakresie przestrzegania i egzekwowania przepisów ustawy, w szczególności zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim, osobom nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych (w miarę potrzeb).	GKRPA	-----

Rozdział VI
Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie
centrów integracji społecznej

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany koszt
1.	Współpraca z centrami integracji społecznej (w miarę potrzeb).	GOPS GKRPA	-----

Rozdział VII
Zasady wynagradzania członków
Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciasnej przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe podlegające opodatkowaniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa za każdorazowy udział w pracach komisji i w zespołach:
 - prace wykonywane na posiedzeniach komisji w kwotach:
 - a) przewodniczący komisji w kwocie 100 zł;
 - b) sekretarz komisji w kwocie 100 zł;
 - c) pozostali członkowie komisji 100 zł;
 - motywowanie do podjęcia leczenia i rozpatrywanie wniosków w sprawie o podjęcie leczenia odwykowego w kwocie 90 zł;
 - za kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych detalicznych i gastronomicznych dla każdego z członków zespołu do spraw kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w kwocie 10 zł za każdy kontrolowany punkt.
2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia za ww. zadania jest lista obecności z prac na posiedzeniach komisji lub z czynności wykonywanych przez zespoły.